

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs

2024. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

RĪGA, 2025. GADS

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA.....	4
1.1. PĀRSKATA GADĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀS PĀRMAIŅAS	8
2. DARBĪBAS REZULTĀTI	10
2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	14
2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES.....	17
2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES	20
2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES.....	21
2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA.....	24
2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME	25
3. PROGRAMMAS VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS.....	26
4. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UN IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAI.....	30
5. PERSONĀLS	32
6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	34
7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA.....	36
8. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2025. GADĀ.....	38

Pārskatā lietotie saīsinājumi

BMLA – Baltijas tiesu medicīnas asociācija
Centrs – Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs
DNS – Deoksiribonukleīnskābe
EEZ – Eiropas ekonomiskā zona
ERAF – Eiropas Reģionālais attīstības fonds
LABN – Centra Latvijas audu bankas nodaļa
LATAK – Latvijas nacionālais akreditācijas birojs
LĀB – Latvijas Ārstu biedrība
LU – Latvijas universitāte
MK – Ministru kabinets
RAKUS – Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
RFSA – Rentgena fluorescentās spektrālās analīzes metode
RSU – Rīgas Stradiņa universitāte
SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs
TEP – Tiesu ekspertu padome
THL – Centra Tiesu histoloģijas laboratorija
TTL – Centra Tiesu toksikoloģijas laboratorija
TMĢSL – Centra Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija
TMKL – Centra Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorija
TME – tiesu medicīniskā ekspertīze
TMED – Centra Tiesu medicīnas ekspertīžu departaments
TMEIS – Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēma
TMLD – Centra Tiesu medicīnas laboratoriju departaments
TN – Centra Tanatoloģijas nodaļa
TSK – Toksikoloģijas un sepses klīnika
VP – Valsts policija
VM – Veselības ministrija
ZMP – Centra Zinātniski metodiskā padome
ZVA – Zāļu valsts aģentūra

1. PAMATINFORMĀCIJA

Centrs ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura darbojas pamatojoties uz MK 2004. gada 7. septembra noteikumiem Nr. 776 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra nolikums”. Centrs ir reģistrēts Ārstniecības iestāžu reģistrā ar kodu 0100-16001.

Centrs ir unikāla Veselības ministrijas padotības iestāde, kam ir deleģēta valsts tiesu medicīniskās ekspertīzes funkcija, kā arī uzdevums nodrošināt ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Centrs darbojas atbilstoši Ārstniecības likumam, Tiesu ekspertu likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem, MK 2018. gada 11. decembra noteikumiem Nr. 782 “Tiesmedicīniskās ekspertīzes veikšanas kārtība”, likumam “Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā”, MK 2013. gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 1176 “Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība” u.c. normatīvajiem aktiem.

Centram ir šādas funkcijas:

1. veikt tiesu medicīniskās ekspertīzes;
2. organizēt zinātnisko darbu un pēcdiploma izglītību tiesu medicīnas jomā;
3. sniegt konsultatīvu palīdzību tiesu medicīnas jomā tiesībaizsardzības un ārstniecības iestādēm;
4. iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Lai īstenotu noteiktās funkcijas, Centram ir šādi uzdevumi:

- veikt dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes, ķīmiski toksikoloģisko izpēti, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu, spirta, tā homologu un aizvietotāju noteikšanu, cilvēka bioloģiskā materiāla un seroloģisko izpēti, cilvēka bioloģiskā materiāla DNS genotipa noteikšanu;

- veikt tiesu medicīniskās ekspertīzes, ja ir aizdomas par ārstniecības personu profesionālo pienākumu nepienācīgu pildīšanu;

- piedalīties normatīvo aktu projektu izstrādē un sniegt atzinumus par citu institūciju sagatavotiem normatīviem aktiem tiesu medicīnas jomā;

- veicināt cilvēktiesību pārkāpumu novēršanu tiesu medicīnas jomā;

- pēc tiesībsardzības institūciju darbinieku pieprasījuma organizēt profesionālās apmācības tiesu medicīnas ekspertīzes jautājumos;
- sadarbībā ar medicīniska un juridiska profila augstskolām nodrošināt tiesu medicīnas nozares speciālistu sagatavošanu (arī pēcdiploma izglītību);
- metodiski vadīt, koordinēt un praktiski nodrošināt apvienoto tiesu medicīnisko ekspertīžu nodaļu ekspertu darbību;
- pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma nodrošināt tās ar statistisko informāciju tiesu medicīnas jomā;
- izņemt, sagatavot un glabāt neatpazīto un vardarbīgā nāvē mirušo personu bioloģisko materiālu līķa bioloģiskā materiāla arhīvā;
- iegūt, apstrādāt, uzglabāt un izplatīt cilvēka audus;
- veidot, uzturēt un papildināt Centra pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu TMEIS.

Centrs ir noteicis un izpildījis šādus virsmērķus:

- nodrošināt efektīvu iestādes funkciju izpildi, attīstot pamatprocesu veikspēju un kvalitāti Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam ietvaros, tostarp piedaloties EEZ finanšu instrumenta projektā “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana”;
- nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, kā arī attīstīt zinātnisko potenciālu, īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus.

Tiesu medicīnas ekspertīzē:

1. Mērķis izriet no Centra misijas, kas gadu gaitā palikusi nemainīga – ekspertīzes ceļā noskaidrot patiesību, palīdzot atklāt pret personas veselību un dzīvību vērstus noziegumus un tādējādi kalpojot taisnīgākai un drošākai Latvijas valstij:

1.2. Mērķis valstiskā līmenī – Latvijas sabiedrībā ir pamatota pārliecība, ka vardarbības vai nelaimes gadījumā ikvienam ir nodrošināta savlaicīga un kvalitatīva tiesu medicīniskā ekspertīze patiesības noskaidrošanai iespējami īsākā laikā no notikuma brīža un iespējami mazāk traumējoši cietušajam;

1.3. Mērķis pamatfunkcijas līmenī:

1.3.1. partneri un klienti saņem profesionāli nevainojamus un neatkarīgus ekspertīžu rezultātus iespējami īsos termiņos sev ērtā veidā;

1.3.2. tiesu medicīnas eksperts pieejams septiņu reģionālo slimnīcu un RAKUS teritorijā, kā arī pēc nepieciešamības – 24/7 režīmā, t.sk. nodrošināta savlaicīga tiesu medicīnas eksperta pieejamība gan seksuālās vardarbības gadījumos, gan vardarbīgā nāvē mirušo apskatei notikuma vietā;

1.4. Mērķi lokālā līmenī:

1.4.1. reģionālās slimnīcas un ģimenes ārsti var saņemt patologanatomisko izmeklēšanu un/vai tiesu medicīnas eksperta konsultāciju aizdomu gadījumos par vardarbīgu nāvi;

1.4.2. RAKUS Toksikoloģijas un sepses klīnika ir nodrošināta ar kvalitatīvu ātru diagnostiku akūtu saindēšanās diagnostiku, ko veic VTMEC Tiesu toksikoloģijas laboratorija;

1.4.3. PSKUS ir nodrošināta ar biotransplantātu materiālu (radzenes) ārstniecības vajadzībām;

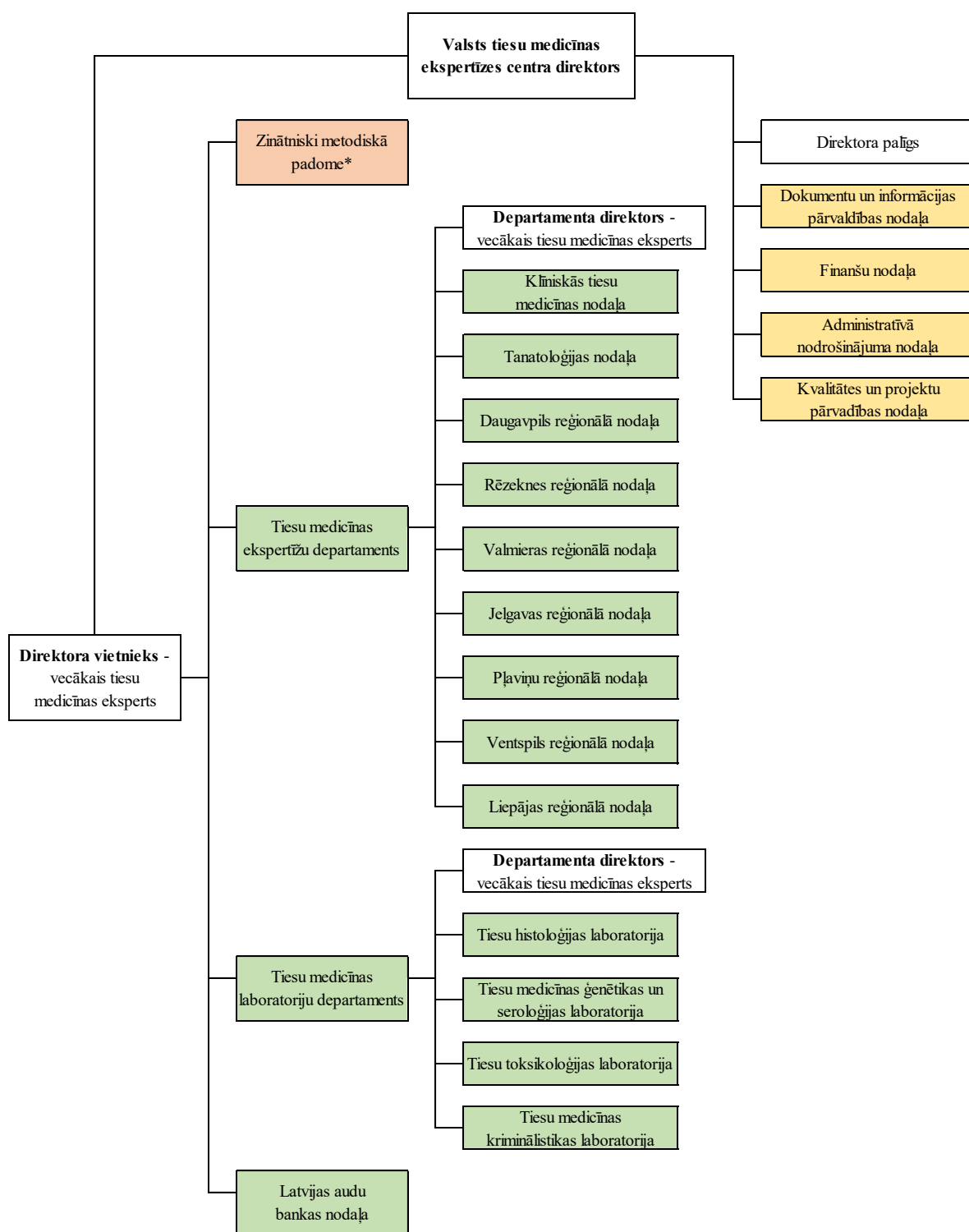
1.4.4. VTMEC kalpo kā praktiski - zinātniska bāze medicīnas studentiem, ārstu pēcdiploma izglītībai un apmācībai un zinātniskajai pētniecībai sadarbībā ar RSU un LU.

Iestādes publiskajā pārskatā Centrs informē par darba rezultātiem un piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanu pārskata gadā.

Īstenotās budžeta programmas, apakšprogrammas:

- Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana (Kods 39), apakšprogramma: Tiesu medicīniskā ekspertīze (Kods 0600);
- Medicīnas izglītība (Kods 02), apakšprogramma: Rezidentu apmācība (Kods 0400);
- EEZ finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana (Kods 71), apakšprogramma: EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti (Kods 0600);
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (Kods 62), apakšprogramma: Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2021-2027) (Kods 0900).

Centra struktūru veido centrālais birojs, septiņas reģionālās nodaļas un četras laboratorijas. Tiesu medicīniskās dzīvo personu un mirušo ekspertīzes veic tiesu medicīnas eksperti deviņās nodaļās, laboratoriskās izpētes un ekspertīzes – tiesu histoloģiskās, toksikoloģiskās, medicīniskās kriminālistikas, bioloģiskās seroloģijas un ģenētikas laboratorijās, savukārt Centra administrācija un tajā strādājošie dažādu jomu speciālisti ir tie, kuri stratēģiski plāno Centra darbu un sniedz atbalstu pamatfunkciju izpildē iesaistītajām struktūrvienībām.

* konsultatīva padomdevēja institūcija, kas darbojas saskaņā ar institūcijas nolikumu

1. attēls. Centra struktūrshēma, apstiprināta ar grozījumiem Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 2020. gada 17. novembra reglamentā Nr. 12-2020/L9-10.1 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra reglaments”.

1.1. Pārskata gadā notikušās būtiskās pārmaiņas

2024. gadā Centrā veikti būtiski pasākumi vairākās nozīmīgās jomās:

1. Materiāli tehniskās bāzes nodrošinājumā – veikti remontdarbi Centra k-6 un k-17 ēkās.
2. Pārvaldības sistēmas pilnveidē un procesu digitalizācijā.
3. Tiešo funkciju kompetences apliecināšanā.

2024. gadā Centrs turpina darbu pie Centra darbības stratēģijas izstrādes 2026.-2030. gadam, t.sk. apzinot esošo situāciju problēmjautājumos.

Centra darba vidi un pamatfunkcijas veikšanu pārskata periodā ietekmēja būvdarbu norise ēkās Hipokrāta ielā 2 k-6 un k-17 Rīgā.

Tiesu medicīnisko izpēšu un ekspertīžu jomā būtiskākie notikumi saistāmi ar 2024. gada sākumā plānotajiem un realizētajiem remontdarbiem Centra ēkās Rīgā, Hipokrāta ielā k-6 un k-17. Remontdarbu laikā tika veikti vairāki pasākumi, lai nodrošinātu Centra pamatfunkcijas nepārtrauktību. Tostarp noslēgts nedzīvojamo telpu nomas līgums ar RAKUS par sekcijas zāles izmantošanu TN vajadzībām, kā arī noslēgts nomas līgums par saldēšanas konteīnera izmantošanu mirušo uzglabāšanai. Sadarbībā ar VP panākta vienošanās par mirušo plūsmas optimizēšanu TN, novirzot to uz reģionālajām nodaļām. Veiktie būvdarbi Centra ēkās Hipokrāta 2 k-6 un k-17 nodrošināja iespēju izvietot EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projekta “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” ietvaros piegādātās iekārtas (autopsijas telpu aprīkojums) atbilstošās un procesiem piemērotās telpās.

Tiesu medicīnisko izpēšu un ekspertīžu jomā būtiski notikumi 2024. gadā saistīti arī ar TMEIS lietošanu, ekspertīžu kvalitātes nodrošināšanu, kā arī eksperta atzinumu, ekspertīžu metožu un metodiskās dokumentācijas pilnveidi. Papildus tam Centra pārstāvji aktīvi iesaistījās tiesību aktu grozījumu izstrādē – tostarp piedalījās Krimināllikuma grozījumu darba grupā, sniedzot viedokli par miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanu cietušajiem no vardarbības ģimenē, kā arī atbalstīja TM priekšlikumu par nepieciešamajiem grozījumiem likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas” 3.pielikumā par miesas bojājumu noteikšanu.

Turpināta sadarbība ar VP aktuālo jautājumu risināšanā, tostarp par lēmumu kvalitāti, mirušo atpazīšanu un identifikāciju, uzglabāšanas laiku pēc ekspertīzes pabeigšanas, kā arī seksuālā vardarbībā cietušo apsekošanas procesa uzlabošanā.

Latvijas Republikas Saeima 2023. gada 30. novembrī ratificēja Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (turpmāk - Konvencija). Konvencijas 25. pants nosaka vajadzību pēc specializēta atbalsta seksuālās vardarbības upuriem un aicina dalībvalstīm izveidot viegli pieejamus palīdzības centrus personām, kuras cietušas no izvarošanas vai seksuālas vardarbības, paredzot, ka šajos centros cietušajiem ir pieejama medicīniskā apskate un tiesu ekspertīze, kā arī sniegts psihoemocionāls atbalsts saistībā ar gūtajām traumām. Konvencijas noteikumu izpildi nodrošina neatkarīgu ekspertu uzraudzības iestāde GREVIO, kas atzinīgi ir novērtējusi Igaunijas seksuālā vardarbībā cietušo atbalsta centrus (SAC), kuri darbojas jau kopš 2014. gada. Minētajos atbalsta centros tiek nodrošināti dažādi atbalsta pakalpojumi, tostarp

psiholoģiskais atbalsts, kriminālistisko pierādījumu vākšana, medicīniskā apskate, bezmaksas avārijas kontracepcija, kā arī citi pakalpojumi.

Saistībā ar iepriekš minēto Centra eksperti kopā ar LM, VM, IeM, TM ministriju pārstāvjiem piedalījās pieredzes apmaiņas vizītēs Igaunijā (Tallinā un Tartu), lai iepazītos ar Igaunijas pieredzi attiecībā uz atbalsta centru izveidi un darbību, kā arī attiecīgo ministriju iesaisti un atbildību. Vizīšu mērķis bija izvērtēt iespēju Latvijā izveidot līdzīgus atbalsta punktus vardarbībā cietušām sievietēm (SVAC) kādā no Rīgas slimnīcām.

Atbilstoši Ārkārtas situāciju vadības plānā noteiktajam, Centra eksperti piedalījās Civilās aizsardzības Operacionālā vadības centra, NMPD KMC organizētajās mācībās par ārkārtas situācijām un Valsts policijas koledžas Izmeklētāju mācību centra rīkotā mācību seminārā par noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu kara apstākļos.

Turpinātas aktivitātes tiesu medicīnas ekspertīzes nodrošināšanai “Bērna mājas” ietvaros vardarbībā cietušo bērnu izmeklēšanas gadījumos, atbilstoši MK 2023. gada 24. oktobra noteikumiem Nr. 608 “Kārtība, kādā tiek īstenota starpinstitutionālās sadarbības programma “Bērna māja”” un to anotācijai. Centra pārstāvji piedalījās “Bērna mājas Uzraudzības padomes sēdēs, kā arī EEZ finanšu instrumenta 2014. - 2021. gada programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” Sadarbības komitejas un Projektu uzraudzības padomes apvienotā sēdē un EEZ finanšu instrumenta 2014. - 2021. gada programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” iepriekš noteiktā projekta “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” noslēguma pasākumā.

Procesu digitalizācijas pasākumu ietvaros veikta detalizēta situācijas izpēte un identificēti risinājumi elektroniskās medicīniskās apliecības par nāves cēloni (E-MA) pilnīgai ieviešanai, ņemot vērā mirušo apriti, tostarp bezpiederīgo nodošanu apbedīšanai.

Sadarbībā ar RSU Centrs nodrošinājis trīs rezidentiem zinātniskā darba izstrādi un pēcdiploma izglītību tiesu medicīnas jomā. Viens no rezidentiem, absolvējot RSU un saņemot LĀB sertifikātu tiesu medicīnas eksperta pamatspecialitātē, kā arī Tiesu ekspertu padomes sertifikātu, no 2024. gada oktobra turpina darbu Centrā kā tiesu medicīnas eksperts. No 2024. gada 1. oktobra rezidentūru Centrā uzsācis viens jauns rezidents.

Centrs mērķtiecīgi turpināja nodrošināt augstu starptautisko kvalitātes vadības sistēmu standartu ieviešanas līmeni. Pārskata periodā veiksmīgi noritēja LATAK uzraudzības process, apliecinot atbilstību standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2017 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības (ISO/IEC 17025:2017)”. Rezultātā Centram saglabāta akreditācija atbilstībai minētā standarta prasībām nereglamentētajā akreditācijas sfērā:

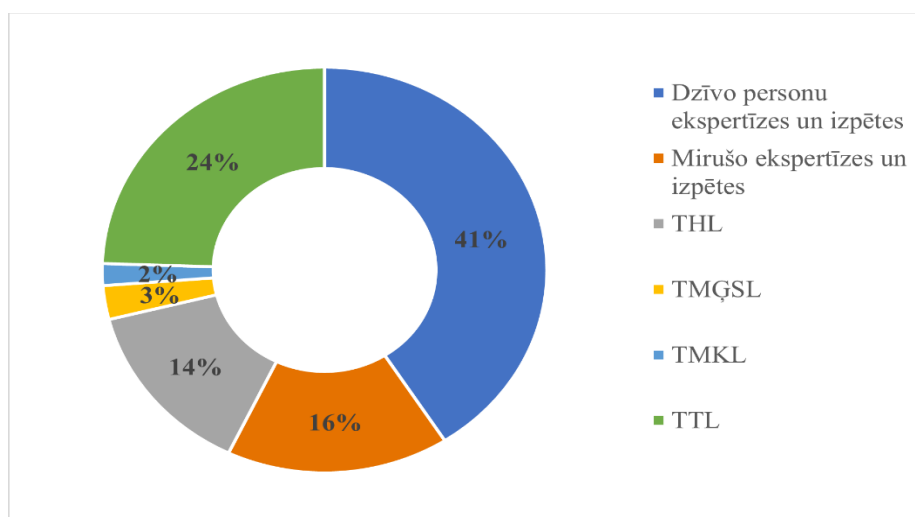
- DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā;
- psihoaktīvo vielu identificēšana cilvēka bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos;
- ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajā materiālā, nomazgājumos no ādas, lietiskajos pierādījumos, ūdenī un citos šķidrumos;
- autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas un trīsvalento dzelzi saturošu savienojumu (hemosiderīna) noteikšana.

2. DARBĪBAS REZULTĀTI

Pārskata periodā Centrā veiktas visas (100%) ar procesa virzītāja lēmumu noteiktās ekspertīzes/ izpētes, kā arī maksas pakalpojumi. Kopējais veikto darbu skaits sasniedz 13 985. Sagatavoti tiesību aktiem un kvalitātes prasībām atbilstoši, zinātniski pamatoti eksperta atzinumi un izpētes akti, ko veido:

- dzīvo personu ekspertīzes – 41% (5721);
- TTL veiktās izpētes – 24% (3425);
- mirušo personu ekspertīzes – 16% (2265);
- THL veiktās izpētes – 14% (1954);
- TMĢSL veiktās izpētes – 3% (377);
- TMKL izpētes – 2% (243).

Dzīvo personu un mirušo ekspertīžu kopējā skaitā iekļauts attiecīgo komisijas ekspertīžu skaits – kopumā 131.

2. attēls. 2024. gadā veiktās tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes sadalījumā pa jomām (kopā: 13 985)

Kopējais tiesu medicīnisko ekspertīžu un izpēšu skaits korelē ar vispārējām statistikas tendencēm valstī – iedzīvotāju skaitu, dzimstības un mirstības rādītājiem, kā arī to ietekmē 2018. gada 20. jūnijā pieņemtie grozījumi Kriminālprocesa likumā, ar kuriem tika svītrots

195. pants par obligātās ekspertīzes noteikšanu, tostarp nāves cēloņa un miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai. Rezultātā VP amatpersonai ir noteicošā loma lēmuma pieņemšanā par tiesu medicīniskās ekspertīzes nepieciešamību katrā konkrētajā gadījumā, kad konstatēta vardarbība vai pastāv aizdomas par to, kas turpmākajā izmeklēšanas un iztiesāšanas procesā var kalpot kā noziedzīga nodarījuma objektīvs un pamatots pierādījums.

Analizējot 2024. gadā Centrā veiktās tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes, redzams, ka lielākais apjoms bijis dzīvo personu ekspertīzēs – sagatavoti 5721 eksperta atzinumi. Otrajā vietā pēc apjoma ir TTL veiktais darbs – 3425 ekspertīzes un izpētes, tostarp mirušo bioloģiskā materiāla analīzes mirušo ekspertīžu ietvaros, kā arī maksas pakalpojumi RAKUS TSK akūtu pacientu izmeklēšanai, lai noteiktu dažādas toksiskas un indīgas vielas, t.sk. narkotiskās un psihoaktīvās vielas. Būtisks skaits – 2265 ekspertīzes – veikts tiesu medicīnai visraksturīgākajā jomā, proti, mirušo ekspertīzēs, kas nosaka galvenās tendences un būtiski ietekmē izpēšu apjomu Centra laboratorijās.

2024. gadā Centrs kopumā sniedzis 536 maksas pakalpojumus (izpētes). Lielāko daļu no tiem – 479 pakalpojumus – nodrošinājusi TTL, izpildot noslēgtā līguma saistības ar RAKUS TSK. Valmieras reģionālajā nodaļā, pamatojoties uz sadarbības līgumiem ar SIA “Vidzemes slimnīca” un SIA “Cēsu klīnika”, sniegti 33 maksas pakalpojumi. Pļaviņu reģionālā nodaļa, savukārt, 2024. gadā veikusi vienu maksas pakalpojumu noslēgtā līguma ar SIA “Jēkabpils reģionālā slimnīca” ietvaros.

Atbilstoši VP pieprasījumiem (100%) Centrs nodrošināja tiesu medicīnas ekspertu dalību cietušo apskatēs un bioloģiskā materiāla izņemšanā ekspertīzei seksuālās vardarbības gadījumos, kā arī tiesu medicīnas eksperta klātbūtni notikuma vietā vardarbīgas nāves gadījumā vai aizdomu gadījumā par vardarbīgu nāvi iespējami īsā laikā pēc notikuma. Reģionālajās nodaļās 2024. gadā veikti 57 izbraukumi uz notikuma vietām.

Savukārt pēc tiesu pieprasījuma Centrs nodrošināja tiesu medicīnas ekspertu dalību 164 tiesas sēdēs.

1. tabula

Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes 2024. gadā	
Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes	13985
Dzīvo personu ekspertīzes un izpētes	5721
Mirušo ekspertīzes un izpētes	2265
t.sk. komisijas un kompleksās ekspertīzes	131
THL	1954
TMĢSL	377
TMKL	243
TTL	3425
Latvijas audu bankas nodaļa (<i>biotransplantātu skaits</i>)	0
Tiesas sēdes:	164
Izbraukumi uz notikuma vietām	57

2024. gadā Līķa bioloģiskā materiāla arhīvā sagatavots 1541 bioloģiskā materiāla paraugs. Šos paraugus, atbilstoši MK 2005. gada 23. augusta noteikumiem Nr. 620 „DNS Nacionālajā datu bāzē iekļaujamo ziņu, kā arī bioloģiskā materiāla un bioloģiskās izcelsmes pēdu izņemšanas kārtība” izmanto personu identifikācijai. Daļa no paraugiem tiek izmantota arī DNS Nacionālās datu bāzes uzturēšanai.

Būvniecības un remonta dēļ 2024. gadā LABN nebija iespējams nodrošināt audu ieguvu.

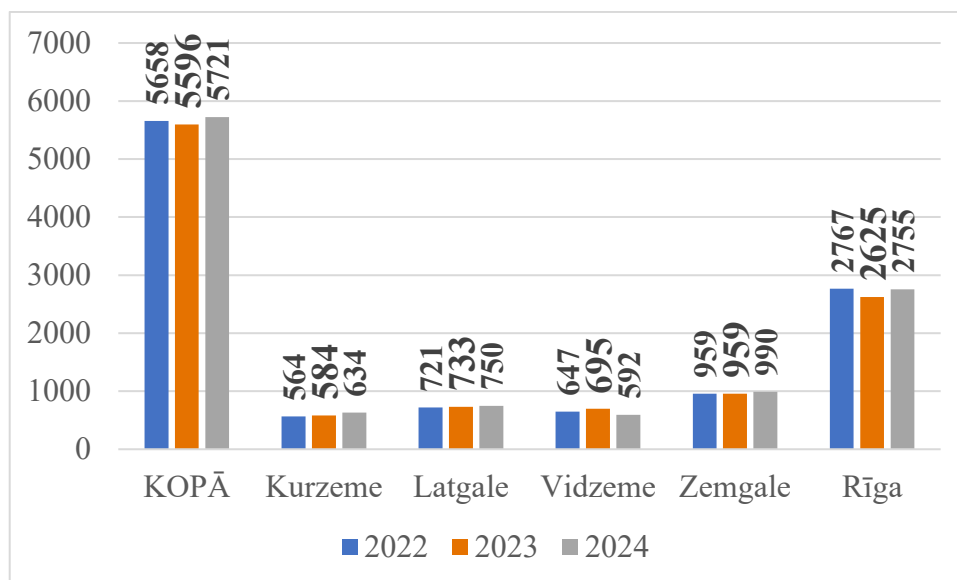
2. tabula

Centra darbības stratēģisko snieguma rādītāju analīze

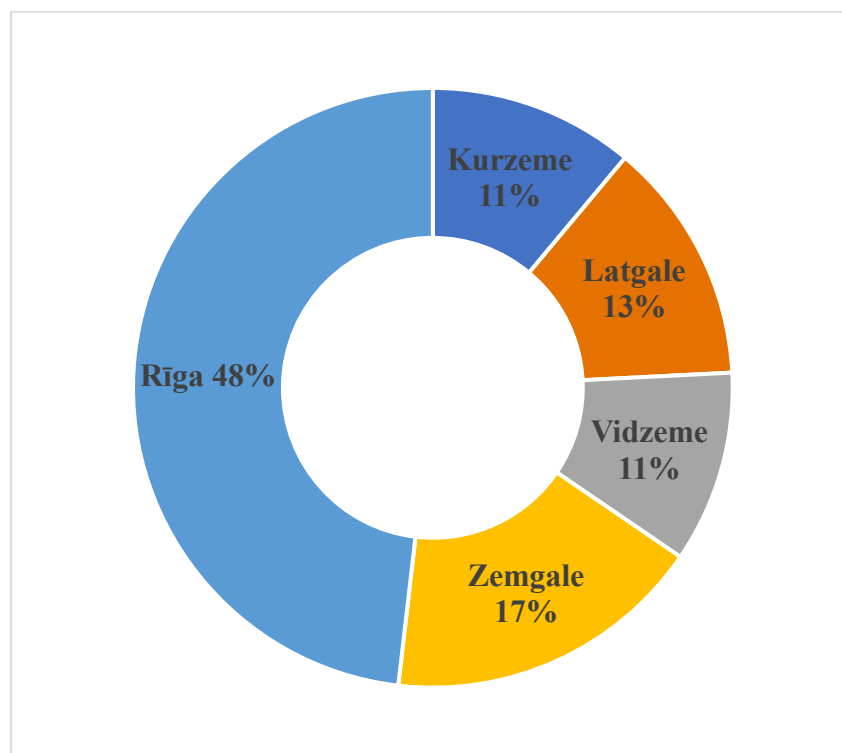
Galvenie snieguma rādītāji	2024. gada prognoze	2024. gada izpilde
Veiktas kvalitatīvas, starptautisko standartu prasībām atbilstošas tiesu medicīniskās ekspertīzes/izpētes un sagatavoti zinātniski pamatoti, objektīvi, ticami eksperta atzinumi	95%	99%
Pamatotu atkārtotu ekspertīžu skaits (% no visu ekspertīžu/izpētes skaita)	bāzes rādītājs nepalielinās	0
Laboratoriju akreditācijas sfēras paplašināšana (jauno metožu skaits)	0 (remonts laboratoriju telpās)	0 (remonts laboratoriju telpās)
Pozitīvi rezultāti starptautiskajās prasmes pārbaudēs	90-100%	90-100%
Tiesu medicīnisko procesu elektronizācija saistībā ar plānoto e-lietas platformas un E-veselības sistēmas attīstību	Turpināts darbs pie ierosinātās integrācijas ar e-veselības sistēmu, e-lietas platformu elektroniski parakstītu dokumentu aprites nodrošināšanai.	98% gadījumu eksperta atzinumi tiek sagatavoti elektroniski parakstīti, kā arī, iespēju robežās, elektroniski tiek noformētas medicīniskās apliecības par nāves cēloni. Tiesu medicīnas ekspertīžu un izpētes procesu turpmākā digitalizācija ir iekļauta “Digitālās veselības stratēģijā līdz 2029. gadam” (23-TA-824) un “Digitālās transformācijas pamatnostādņēs 2021.- 2027. gadam”.
Mūsdienu prasībām atbilstošu tehnoloģisko risinājumu ieviešana tiesu medicīnisko	Turpinās jauna laboratoriju aprīkojuma iegāde un jaunu	Iegādātas iekārtas: TTL -jauna augstas izšķirtspējas

procesu veicināšanai	efektivitātes tehnoloģiju apgūšana, uzsākta jaunu metožu izstrāde un ieviešana.	iekārta - gāzu hromatogrāfs - masspektrometrs ar autosampleri; -paraugu sagatavošanas iekārtas: ekscentra maisītāju centrifūga, kriogēnās bumbu dzirnavas, Djuāra trauks ar piederumiem šķidrajam slāpeklim, autosampleri. TMĢSL: -DNS/RNS UV attīrīšanas boksi; - baktericīdie caurplūdes gaisa recirkulātori; THL: -manuālais rotācijas mikrotoms, -multifunkcionālā audu krāsošanas iekārta.
Personāla mainības līmenis	10-15 % robežās	7,01 %
Klientu un partneru apmierinātība ar sadarbību un komunikāciju	90 %	2024. gadā 95 % gadījumu klienti (VP un tiesas) sadarbību un komunikāciju ar Centru novērtēja kā labu, ļoti labu vai teicamu.
Īstenotie videi draudzīgie un klimatam neitrālie risinājumi (pasākumi) energoefektivitātes paaugstināšanai (skaits)	1	Noslēgto līgumu ietvaros turpinās būvdarbi Hipokrāta ielā 2 k-17 un k-6, Rīgā.
Struktūrvienībās jauno tiesu ekspertu skaits	1	1 (rezidentūru pabeidza)
Nodrošināta rezidentu apmācība	3	3
Realizēta zinātniski pētnieciskā darbība - izstrādāto zinātniski pētniecisko darbu skaits	1	1

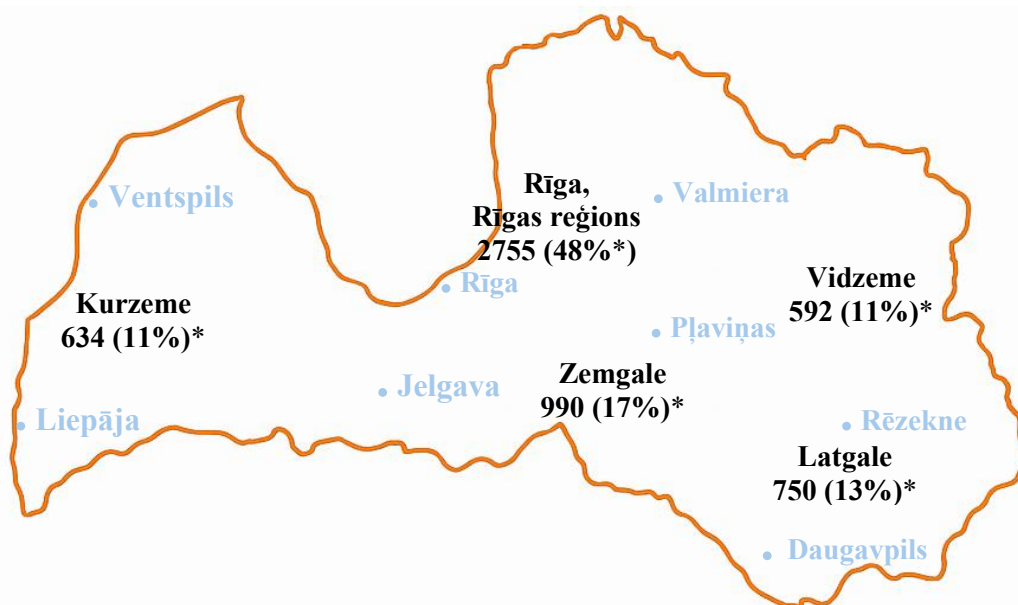
2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

3. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes dalījumā pa Latvijas reģioniem 2022.-2024.gadā

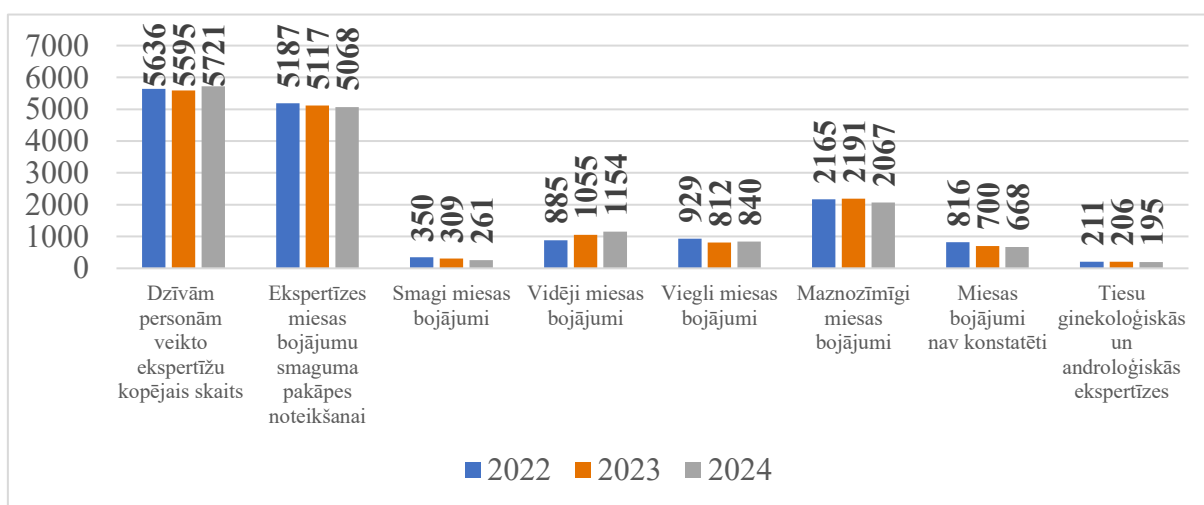
4. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes Latvijas reģionos 2024. gadā

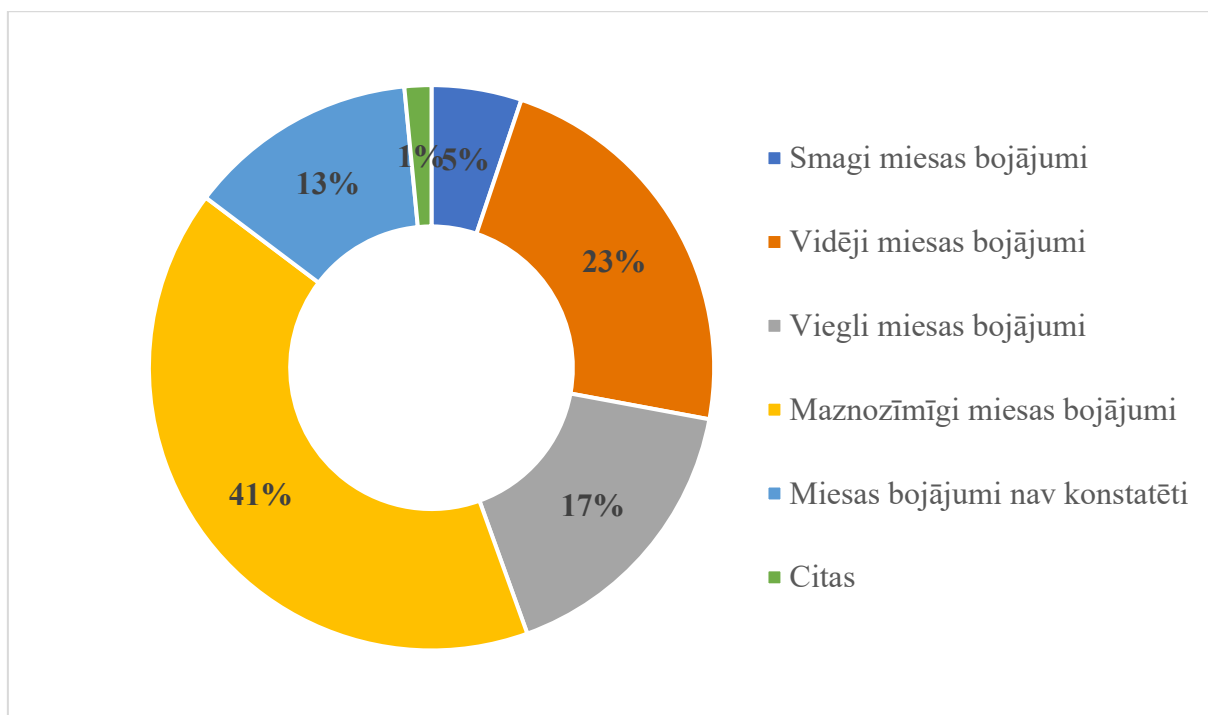
Kopējais dzīvo personu ekspertīžu skaits: **5721**

*% - no kopējā dzīvo personu ekspertīžu skaita

5. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits Latvijā 2024. gadā

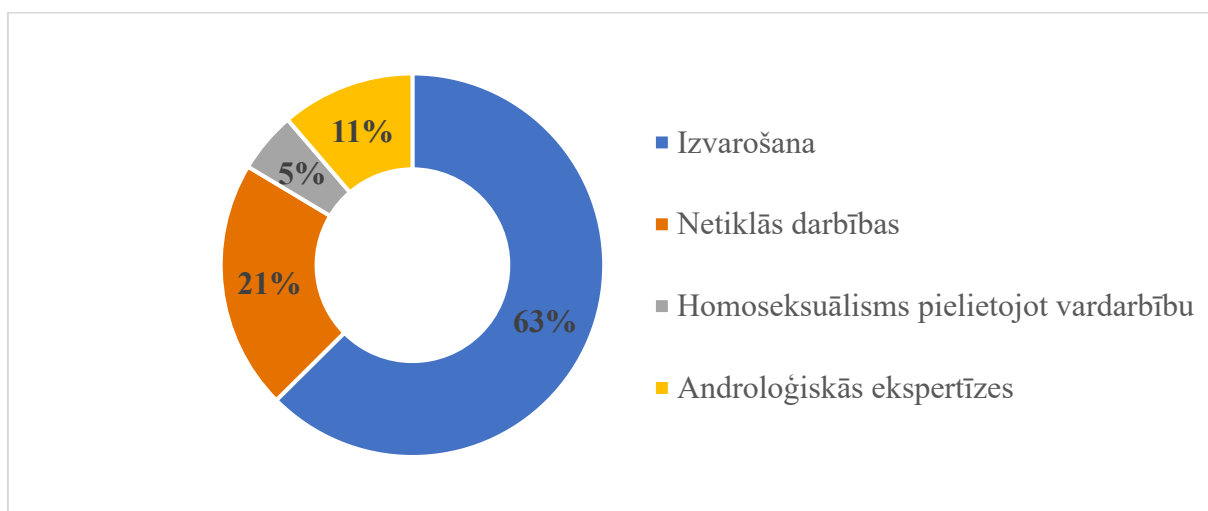

6. attēls. Dzīvajām personām veiktās tiesu medicīniskās ekspertīzes Latvijā, 2022.–2024. gadā

7. attēls. Ekspertīzes miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai 2024. gadā.

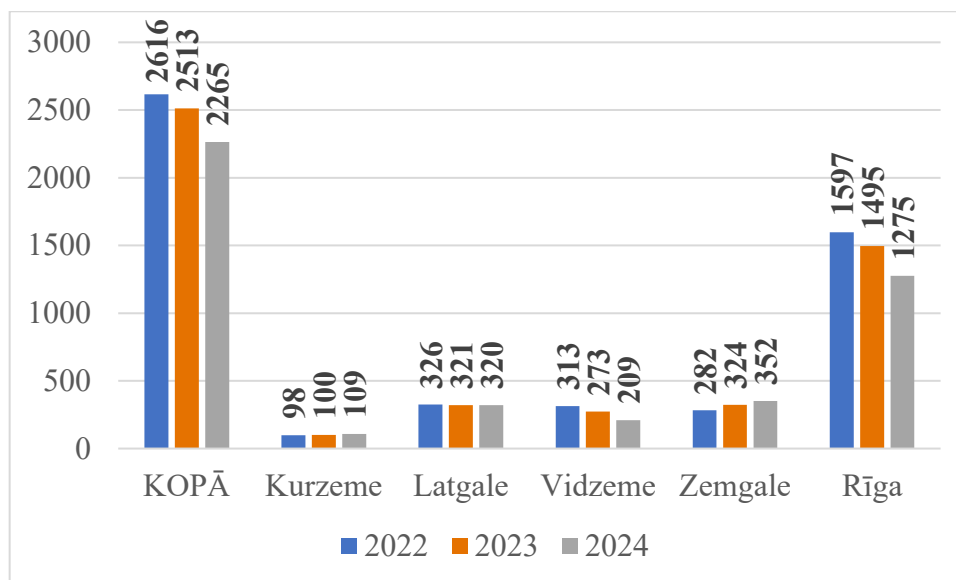
Analizējot dzīvo personu tiesu medicīnas ekspertīzes, redzams, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, procentuāli lielāko daļu (aptuveni 89 %) veido ekspertīzes miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai. No tām: smagi miesas bojājumi konstatēti 5 % gadījumu, vidēji smagi – 23 %, viegli – 17 %, maznozīmīgi – 41 %, bet 13 % gadījumu miesas bojājumi netika konstatēti.

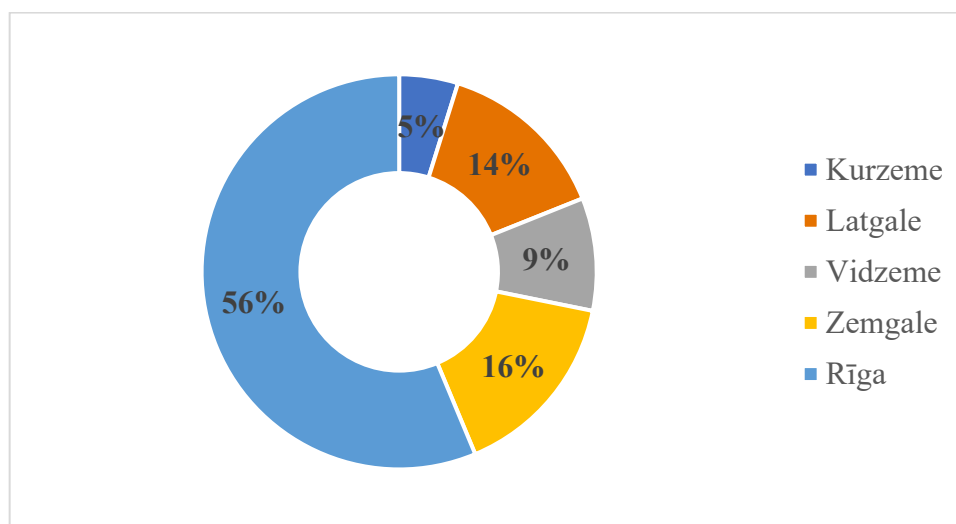
8. attēls. Tiesu ginekoloģisko un androloģisko ekspertīžu struktūra 2024. gadā

No tām procentuāli lielākā daļa ekspertīžu (68 %) veikta nepilngadīgām personām (līdz 18 gadu vecumam), kas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu, kad šādu gadījumu īpatsvars bija 59 %.

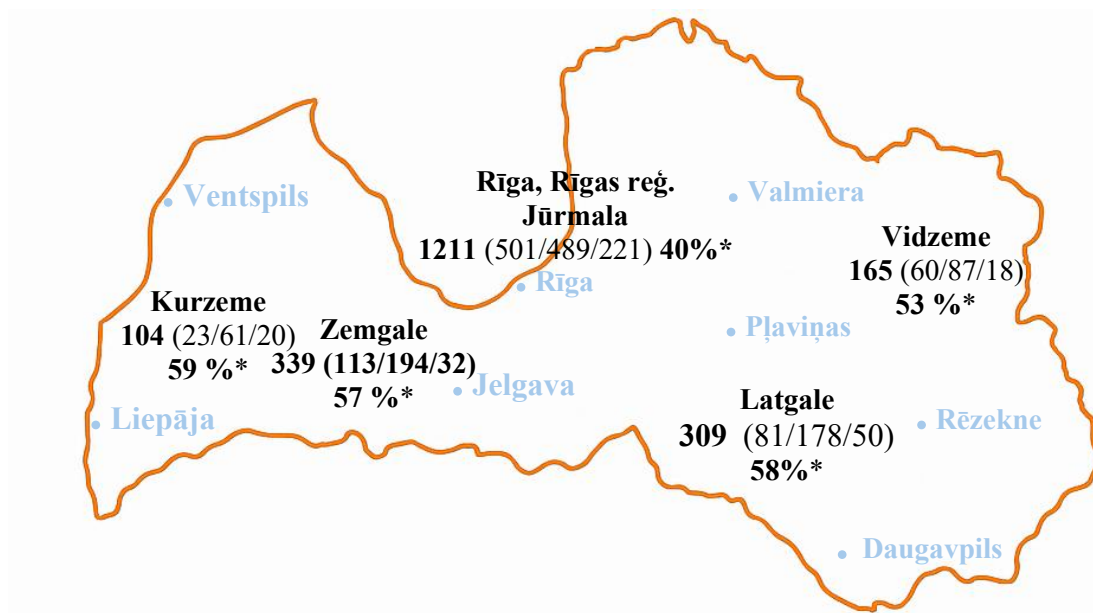
2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

9. attēls. Mirušo tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes dinamika Latvijas reģionos 2022.-2024. gadā

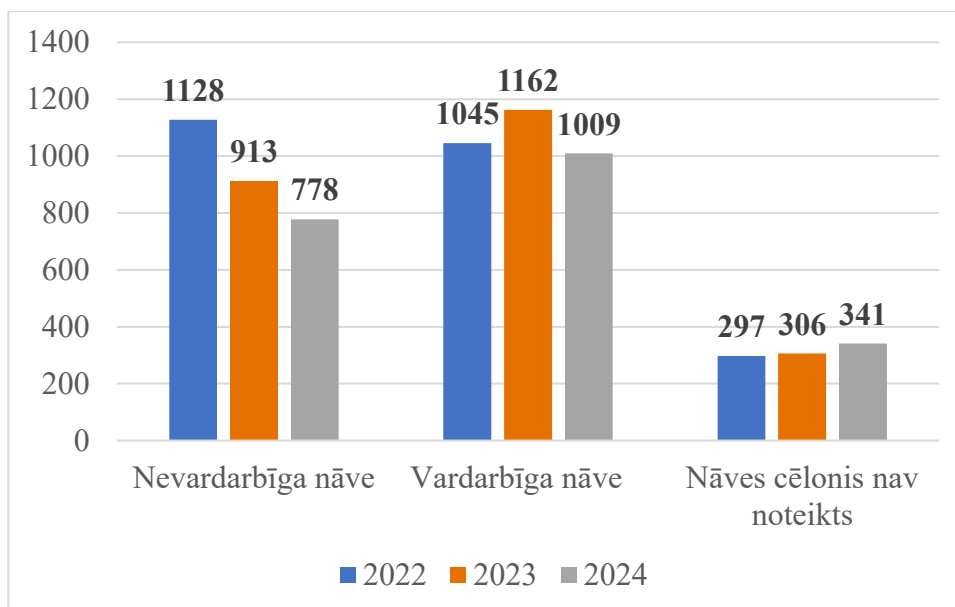
10. attēls. Mirušo tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes Latvijas reģionos 2024. gadā

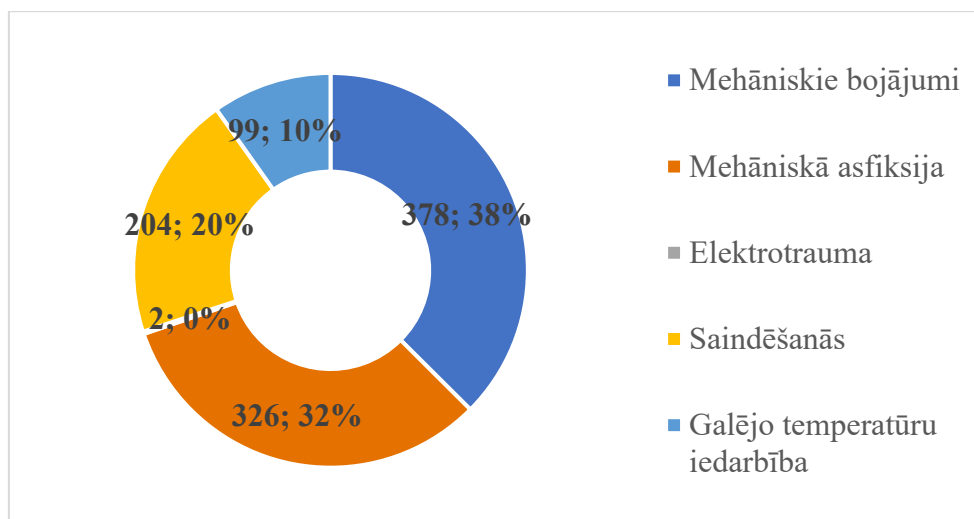
*% - vardarbīgas nāves gadījumu skaits no kopējā autopsiju skaita.

Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits	2128
Nevardarbīga nāve	778
Vardarbīga nāve	1009
Nāves cēlonis nav noteikts	341

11. attēls. Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits Latvijā 2024. gadā

12. attēls. Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits pēc nāves veida Latvijā, 2022.-2024. gadā

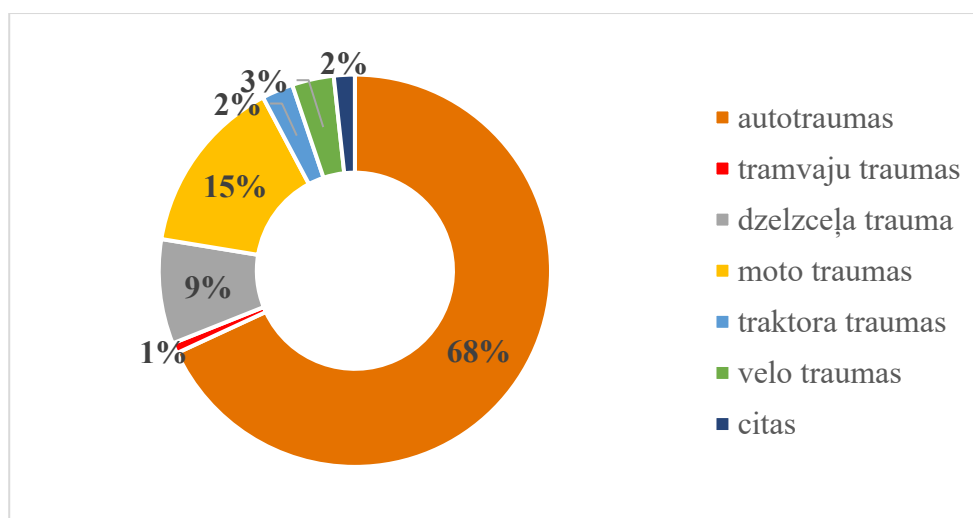

13. attēls. Vardarbīgas nāves veidi pēc mehānisma 2024. gadā

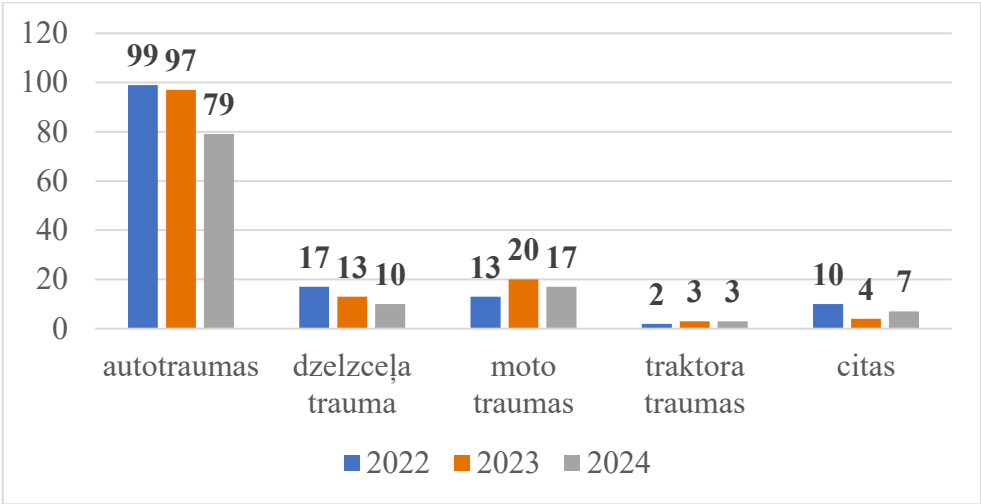
3. tabula

Vardarbīgas nāves veidi pēc lietas apstākļiem Latvijā, 2022.-2024. gadā

	2022	2023	2024
Slepkavības	58	62	62
Pašnāvības	242	265	253
Sadzīves un darba traumas:	745	835	694
t.sk. noslīkuši	92	120	100
t.sk. gājuši bojā zemas temperatūras iedarbībā	79	80	74

14. attēls. Letālie ceļu satiksmes negadījumi 2024. gadā

15. attēls. Letālās transporta traumas dinamika 2022.-2024. gadā

4. tabula

Bērnu un pusaudžu (līdz 18 g.v.) vardarbīgās nāves veidi
pēc lietas apstākļiem Latvijā 2024. gadā

	Bērni līdz 1 g.v.	Bērni no 1 līdz 10 g.v.	Bērni no 11 līdz 15 g.v.	Pusaudži no 16 līdz 18 g.v.	2024. gadā kopā
Nelaiemes gadījumi	1	3	2	18	24
Pašnāvības	0	0	0	1	1
Slepkavības	0	1	0	0	1
Kopā:	1	4	2	19	26

2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES

5. tabula

Komisijas ekspertīzes 2022.-2024. gadā Latvijā

	2022	2023	2024
Ekspertīžu (dzīvām personām un mirušajiem) kopējais skaits	117	107	131
Dzīvām personām	102	83	113
t.sk. atkārtotās	6	1	8
Mirušām personām	15	24	18
t.sk. atkārtotās	1	1	2
Lietisko pierādījumu kompleksās ekspertīzes	4	5	11
t.sk. atkārtotās	0	0	0

2024. gadā ir pieaudzis atkārtotu ekspertīžu skaits salīdzinājumā ar 2023. gadu, pārsvarā dzīvām personām. Sešas no šīm ekspertīzēm bija saistītas ar miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanu.

No veiktajām atkārtotajām ekspertīzēm četros gadījumos miesas bojājumu smaguma pakāpe netika mainīta, savukārt divos gadījumos tā tika precizēta, pamatojoties uz papildus iesniegto medicīnisko dokumentāciju un informāciju, kas nebija pieejama eksperta rīcībā sākotnējās ekspertīzes laikā.

Atkārtotu ekspertīžu ietvaros ekspertu kļūdas netika konstatētas.

6. tabula

**Komisijas ekspertīzes gadījumos,
kas saistītas ar ārstniecības personu profesionālo darbību 2022.-2024. gadā Latvijā**

	2022	2023	2024
Ekspertīžu (dzīvām personām un mirušajiem) kopējais skaits	17	31	35
Dzīvām personām	8	11	21
Mirusajiem	9	21	14

Pēdējos gados pieaudzis komisijas ekspertīžu skaits lietās, kas saistītas ar ārstniecības personu profesionālo darbību, īpaši administratīvā procesa ietvaros. Šādas lietas visbiežāk tiek ierosinātas, pamatojoties uz personu pieteikumiem par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru paredzēta atlīdzības izmaksāšana no Ārstniecības riska fonda par pacienta dzīvībai vai veselībai nodarīto kaitējumu.

Lai šajās ekspertīzēs sniegtu argumentētas un zinātniski pamatotas atbildes uz eksperta noteicēja jautājumiem, tiek piesaistīti dažādu jomu sertificēti augsta līmeņa ārsti speciālisti, ar kuriem Centrs noslēdz uzņēmuma līgumus. 2024. gadā sadarbība notika ar 68 ārstiem speciālistiem, tostarp tādiem speciālistiem kā ginekologs, kardiologs, ķirurgs, traumatologs, neirologs, radiologs u.c.

2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

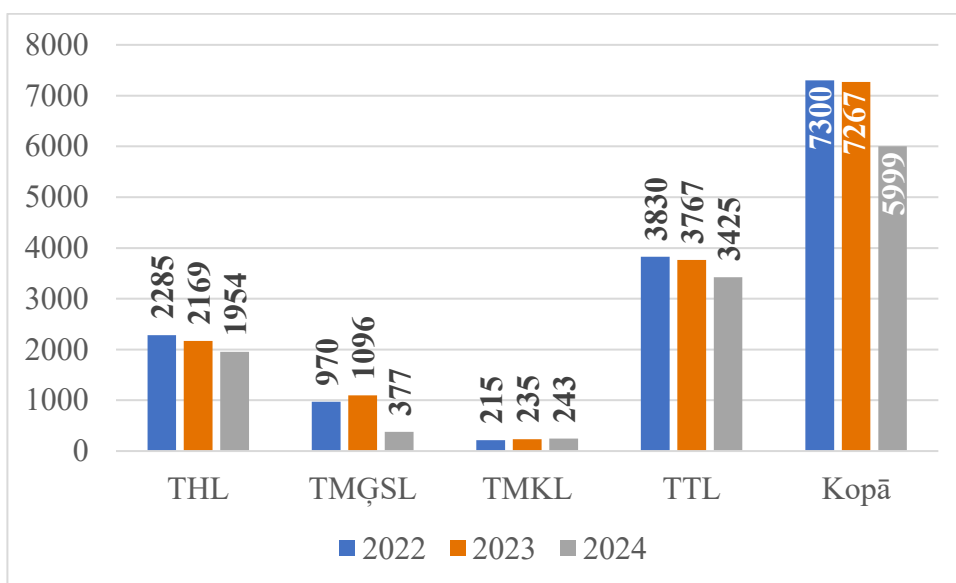
2024. gadā atbilstoši saņemto dokumentu skaitam TMLD laboratorijās kopumā veiktas 5999 ekspertīzes un izpētes. Tas veido 42,9 % no visām (kopā 13 985) Centra veiktajām ekspertīzēm un izpētēm. Šie darbi veikti pēc procesa virzītāja un privātpersonu pieprasījumiem – attiecīgi, pamatojoties uz lēmumiem un iesniegumiem, kā arī pēc TMED nodaļu un RAKUS TSK nosūtījumiem, īstenojot līguma ietvaros. (skat. 16. attēlu).

TMLD laboratorijās veikto izpēšu apjoms tieši korelē ar TMED nodaļās veikto mirušo ekspertīžu skaitu. Tas ir atkarīgs no vairākiem faktoriem: VP lēmumos uzdoto jautājumu specifikas un apjoma, ekspertīzē konstatētā nāves veida, nāves cēloņa diferenciāldiagnostikas nepieciešamības, kā arī no dzīvām personām veikto ginekoloģisko un androloģisko ekspertīžu skaita. Visbiežāk mirušo tiesu medicīniskajās ekspertīzēs laboratoriskās izpētes tiek veiktas THL un TTL, bet sarežģītu traumu un slepkavību gadījumos – arī TMKL. Savukārt TMĢSL ekspertīžu ietvaros pārsvarā veic bioloģiskā materiāla izpētes seksuālās vardarbībā cietušām un aizdomās turētām personām. 2024. gadā TMĢSL, optimizējot un

modernizējot laboratorijas darbu, pārtrauca asins grupas piederības noteikšanu šķidrās asinīs, kas pēdējos gados vairs nebija lietderīga un pieprasīta.

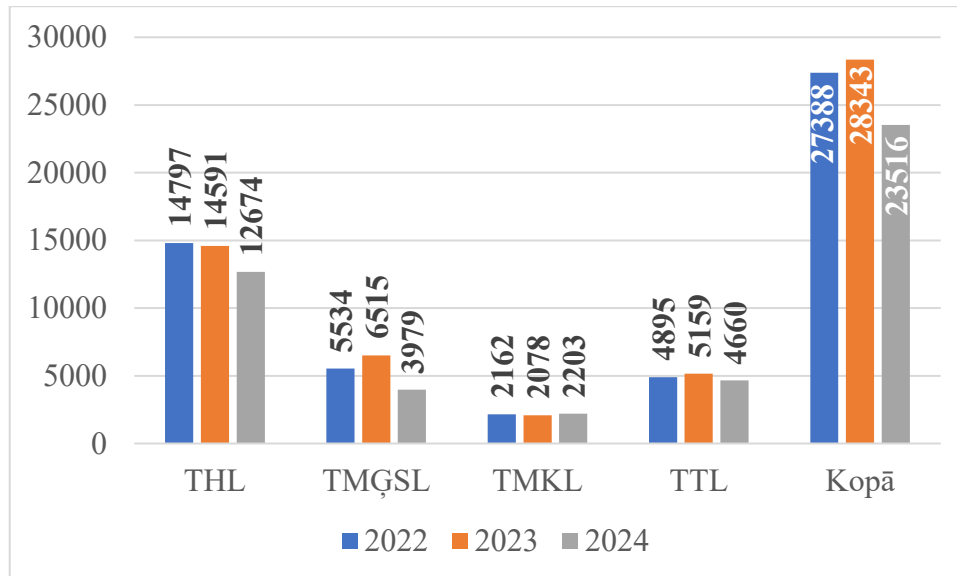
TTL pēdējos gados praksē ieviestas vairākas jaunas augstas izšķirtspējas iekārtas toksikoloģisko izpēšu veikšanai mirušo un dzīvo personu bioloģiskajā materiālā. Pēdējā no tām – gāzu hromatogrāfs-masspektrometrs GCMS-QP2020NX ar autosampleri AOC-30 – tika nodots ekspluatācijā 2024. gada beigās.

Jaunās iekārtas būtiski uzlabojušas narkotisko un psihoaktīvo vielu, t.sk. jauno psihoaktīvo vielu, noteikšanas iespējas un kvalitāti mirušo bioloģiskajā materiālā. Tas ļauj precīzāk diagnosticēt saindēšanās gadījumus un noteikt nāves cēloni, sniedzot būtisku informāciju VP un SPKC Latvijas nacionālajam fokālajam punktam (Latvijas NFP) Reitox Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju (Reitox tīkls) par psihotropo un narkotisko vielu lietošanu, t.sk. par saindēšanās gadījumiem.

16. attēls. Ekspertīzes un izpētes TMLD laboratorijās 2022.-2024. gadā

Būtisks laboratoriju darba apjoma rādītājs ir izmeklēto objektu skaits, kas objektīvāk nekā nosūtījumu skaits atspoguļo gan paveiktā darba apjomu, gan laboratorijas personāla darba noslodzi.

17. attēls. Izmeklēto objektu skaits TMLD laboratorijās 2022.-2024. gadā

2024. gadā tika turpināta iesāktā prakse, veicot kompleksās tiesu medicīnas kriminālistikas un bioloģiskās ekspertīzes. Salīdzinājumā ar 2023. gadu, komplekso ekspertīžu skaits ir palielinātā apjomā – 2024. gadā veiktas 11 šādas ekspertīzes.

Tiesu histoloģijas laboratorijas (THL) funkcija ir veikt mirušo bioloģiskā materiāla tiesu histoloģiskās ekspertīzes un izpētes nāves cēloņa precizēšanai un noteikšanai.

Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorijas (TMĢSL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu bioloģiskās – seroloģiskās un ģenētiskās tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes, t.sk. veikt paternitātes, maternitātes un cita veida radniecības noteikšanas ekspertīzes, nodrošināt vardarbīgā nāvē un neatpazītu personu bioloģiskā materiāla uzglabāšanu DNS arhīvā.

Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorijas (TMKL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu tiesu medicīniskās kriminālistikas ekspertīzes un izpētes t.sk. bojājumu, kas nodarīti ar dažāda veida priekšmetiem u.c., īpašību un to veidošanās mehānisma noteikšanu uz ādas, mīkstiem audiem, kauliem un iekšējiem orgāniem, kā arī uz apģērba; pielietotā priekšmeta identifikāciju pēc bojājumiem uz ķermeņa un apģērba; kaulu atlieku izmeklēšanu dzimtes, vecuma un auguma garuma noteikšanai; asins pēdu veidošanās mehānisma noteikšanu uz apģērba, u.c. priekšmetiem.

Tiesu toksikoloģijas laboratorijas (TTL) funkcija ir veikt dzīvu personu un mirušo bioloģiskā materiāla, lietisko pierādījumu tiesu toksikoloģiskās ekspertīzes un izpētes t.sk. veicot alkohola, tā homologu un „surogātu”, gaistošo toksisko vielu, kodīgo un destruktīvo vielu, narkotisko un psihotropo vielu, dažādu medikamentu u.c. veida vielu noteikšanu. TTL vadītājs LATAK testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju tehniskā eksperta statusā piedalījies akreditētas testēšanas laboratorijas ikgadējā uzraudzības procesā.

Centra laboratorijas strādā atbilstoši prasībām, kas izvirzītas testēšanas laboratoriju darbībai, kvalitātes nodrošināšanas nolūkos piedalās starplaboratoriju salīdzināšanā un prasmju pārbaudēs Latvijas un starptautiskā mērogā.

2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA

Latvijas audu bankas nodaļa (LABN) ir specifiska struktūrvienība, kas veic miruša cilvēka audu iegūšanu, primāro apstrādi, uzglabāšanu, nodod tos ārstniecības iestādēm sterilu transplantātu izgatavošanai, ko izmanto ķirurģiskā praksē dažādu slimību ārstēšanā.

Audu ieguve notiek saskaņā ar likumu “Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā” un atbilstoši MK 2013. gada 22. oktobra noteikumu Nr. 1176 “Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība” prasībām. LABN strādā saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz audu iegūvi un izmantošanu.

LABN pamatuzdevums ir iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar primāriem bioloģiskiem objektiem – transplantātiem no cilvēka audiem:

- radzenes transplantātiem acu traumu ārstēšanai,
- kaulu un skrimšļu fragmentiem.

Ar 2015. gada 15. janvāri LABN tiesīga veikt audu un šūnu izmantošanas darbības saskaņā ar MK noteikumu Nr. 1176 „Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība”: kaulu, acu audu un ribu skrimšļu ziedošana, ieguve, laboratoriskā izmeklēšana, apstrāde un uzglabāšana (ZVA audu un šūnu izmantošanas atļauja Nr. AC-2).

Atbilstoši noslēgtajam līgumam ar ārstniecības iestādēm pēdējos gados LABN tiek iegūti tikai acu audi, kas tiek izmantoti ārstniecībā Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Oftalmoloģijas klīnikā.

2024. gadā LABN audu ieguve nebija iespējama plašo būvdarbu un remonta dēļ Centra galvenajā ēkā Hipokrāta ielā 2 k-6.

2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME

Zinātniski metodiskā padome (ZMP) ir Centra struktūrvienība, kas darbojas Centra direktora pakļautībā, pildot padomdevēja funkcijas.

ZMP darbības mērķis ir nodrošināt Centra metodisko, zinātnisko un konsultatīvo funkciju, veicināt darbinieku kvalifikācijas celšanu, iezīmēt Centra zinātniski – tehniskās attīstības virzienus, sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas politikas īstenošanu un koordināciju Centrā.

Centra pamatdarbības nodrošināšanai sadarbībā ar RSU rezidentūru tiesu medicīnas eksperta specialitātē 2024. gadā apguva trīs rezidenti. Rezidenti tiek nodrošināti ar darbavietām atbilstoši plānam 2019.-2023. gadam.

Realizēta rezidentu apmācība tiesu medicīnas specialitātē un sagatavots viens jauns speciālists, kas pēc RSU profesionālās augstākās izglītības diploma iegūšanas, kas apliecina tiesu medicīnas eksperta kvalifikāciju un LĀB izsniegto sertifikātu tiesu medicīnas eksperta pamatspecialitātē, kā arī Tiesu ekspertu padomes izsniegto tiesu eksperta sertifikātu tiesu medicīniskās tiesu ekspertīzes dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās izpētes specialitātē iegūšanas, turpina darbu Centrā kā sertificēts tiesu medicīnas eksperts.

Pabeidzot rezidentūru, ir veikti un veiksmīgi aizstāvēti zinātniski pētnieciskais darbs:

Zinātniski-pētniecisko darbu veiksmīgi izstrādājis un teicami aizstāvējis 4. gada rezidents Miks Bukulītis par tēmu “ Šāvienu produkti, to analīze ar rentģenanalītisko mikroskopu Hrriba “XGT-9000”un pielietošana šāvienu distances noteikšanai” (darba vad. S. Krasilņikovs, recenzents A. Galuza).

Trešā gada tiesu medicīnas specialitātes rezidente Evelīna Stepīņa deleģēta ERASMUS+ 6 mēnešu programmā rezidentūras studijām tiesu patoloģijā un histoloģijā Zviedrijā.

LĀB Apmācītiesīgo ārstu sarakstā 2024. gadā iekļauti 18 tiesu medicīnas eksperti, kuri piedalās tiesu medicīnas eksperta specialitātes rezidentu un viesrezidentu apmācībā.

Saskaņā ar sadarbības līgumiem ar ārstniecības iestādēm veikta internās, neiroķirurģijas un patoloģijas specialitāšu rezidentu apmācība tiesu medicīnas kursā.

3. PROGRAMMAS VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Centra pamatdarbība pārskata periodā finansiāli tika nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un pašu ieņēmumiem apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze”, apakšprogrammas „Rezidentu apmācība”, „Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti”, “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2021-2027)” ietvaros.

Pārskata perioda finanšu resursi izdevumu segšanai – EUR 8 672 567, tajā skaitā:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – EUR 8 413 659 (97,0%);
- transferti – EUR 167 496 (1,9%);
- maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – EUR 91 412 (1,1%).

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvaros Centrs veica sekojošas aktivitātes:

- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana vardarbīgā nāvē mirušajiem, neatpazītām mirušām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana cietušajām un aizdomās turētām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana lietiskajiem pierādījumiem;
- konsultatīvas palīdzības sniegšana tiesībaizsardzības un ārstniecības iestādēm tiesu medicīnas jomā;
- iespēju robežās ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar audu transplantātiem.

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 5 481 011 apmērā. Finansējums apgūts 95,6% apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 73 339 uzturēšanas izdevumiem un EUR 177 120 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar:

- pasākuma “Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu dzīvo un mirušo personu ekspertīžu veikšanā, bioloģiski seroloģiskās un DNS izpētes, tiesu histoloģisko, kā arī tiesu toksikoloģisko izpēšu realizācijai noziedzīgos nodarījumos cietušo un aizdomās turēto personu tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi; kā arī izvairīties no prognozējama riska tuvākajā nākotnē laboratorijas procesu pārrāvumam tehnisku iemeslu dēļ

un nodrošināt laboratorijas darba nepārtrauktību” īstenošanu (atbilstoši Finanšu ministrijas 2024. gada 19. decembra rīkojumam Nr. 528 “Par apropriāciju izmaiņām” un Finanšu ministrijas 2024. gada 20. decembra rīkojumam Nr. 539 “Par apropriāciju izmaiņām”, 2024. gadā plānotās iegādes pārceltas uz 2025. gadu. Plānotie izdevumi 169 099 EUR apmērā attiecināmi uz EKK 5000 kapitālie izdevumi);

- Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu plāna neizpilde 47 564 EUR apmērā, kā rezultātā, pārskata periodā salīdzinot ar pārskata plānu, nebija iespējams veikt izdevumus plānotajā apjomā;

- 8 176 saistīti ar pasākuma “Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu dzīvo un mirušo personu ekspertīžu veikšanā, bioloģiski seroloģiskās un DNS izpēti, tiesu histoloģisko, tiesu medicīnas kriminālistikas, kā arī tiesu toksikoloģisko izpēti realizācijai noziedzīgos nodarījumos cietušo un aizdomās turēto personu tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi; veicināt ekspertīzes procesa kapacitātes palielināšanu un stiprināšanu, kā arī izvairīties no prognozējama riska tuvākajā nākotnē atsevišķu laboratorijas procesu pārrāvumam tehnisku iemeslu dēļ un nodrošināt laboratorijas darba nepārtrauktību” īstenošanu (Finanšu ministrijas 2024. gada 7. marta rīkojums Nr. 80 “Par apropriāciju izmaiņām”). Izdevumi 157 EUR apmērā attiecināmi uz EKK 2000 preces un pakalpojumi, 8 019 EUR apmērā attiecināmi uz EKK 5000 kapitālie izdevumi);

- 22 853 EUR ieņēmumu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem atlikums uz 2024. gada 31. decembri, 2024. gadā plānotās iegādes pārceltas uz 2025. gadu, pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 9. panta trīspadsmitās prim daļas 3. punktā noteiktajam, 2025. gadā tiks iesniegti priekšlikumi apropriāciju ieņēmumu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu izmantošanai;

- 2767 EUR apmērā slēgtais budžeta asignējums uz 2024. gada 31. decembri, t.sk. 734 EUR Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēmas uzturēšanas izdevumu segšanai un 2033 EUR Centra darbības nepārtrauktības nodrošināšanai (aukstumu kameras durvju remonts Valmieras reģionālajā nodaļā), mainījušās sākotnējās maksājuma prognozes (laika grafika nobīde), pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 9. prim panta 3. daļā noteiktajam, 2025. gadā tiks iesniegti priekšlikumi apropriācijas pārdalei.

Budžeta apakšprogrammas “Rezidentu apmācība” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 111 946 apmērā un veica tiesu medicīnas nozares speciālistu sagatavošanu, nodrošinot rezidentūru vidēji 3 rezidentiem gadā. Finansējums apgūts 100 % apmērā.

Budžeta apakšprogrammas „Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 140 034 apmērā, nodrošinot projekta Nr. EEZ/TM/2022/7 “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” īstenošanu. Finansējums apgūts 96,9% apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 4 499 uzturēšanas izdevumiem un EUR 1 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar aktivitātes “Apmācības, prasmju pilnveidošana un pieredzes apmaiņa tiesu medicīnas kandidātiem, tiesu ekspertiem, notikumu vietas ekspertiem un jomas vadītājiem” īstenošanu.

Budžeta apakšprogrammas “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2021-2027)” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 2 939 576 apmērā, nodrošinot projekta Nr. 4.1.1.1/1/23/I/001 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra infrastruktūras attīstība” īstenošanu. Finansējums apgūts 80,9% apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 264 uzturēšanas izdevumiem un EUR 694 646 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar projekta budžeta kopsavilkuma izmaksu pozīcijas “Būvniecība” īstenošanu, jo radušies papildus neparedzēti darbi un izmaiņas būvniecības laika grafikā, kā rezultātā, veiktas maksājuma pieprasījuma plānā izmaiņas, attiecīgi mainījušās sākotnējās maksājuma prognozes, tādējādi pārceļot maksājuma pieprasījumu iesniegšanu laika periodā uz priekšu.

7. tabula

Programmas valsts budžeta līdzekļu izlietojums 2023.-2024. gadā

Nr. p.k.	Posteņa nosaukums	Iepriekšējā 2023. gada (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā (2024. gads)	
			apstiprināts plāns, tāme gadam	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	5 374 313	9 413 940	8 664 199
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem kopā	5 040 914	9 115 835	8 413 659
1.1.1.	tai skaitā: dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 040 914	9 115 835	8 413 659
1.2.	transferti	217 466	159 128	159 128
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	115 933	138 977	91 412
2.	Izdevumi (kopā):	5 374 313	8 622 436	8 672 567
3.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 792 056	5 567 483	5 489 381
3.1.	Atlīdzība:	4 344 795	5 060 538	5 060 273
3.1.1.	atalgojums	3 375 306	3 903 961	3 903 696
3.1.2.	darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, sociālie pabalsti un kompensācijas	969 489	1 156 577	1 156 577
3.2.	Preces un pakalpojumi:	447 261	506 945	429 108
3.2.1.	komandējumi	28 780	12 266	7 767
3.2.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	418 481	494 679	421 341
3.4.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
4.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem:	582 257	4 054 953	3 183 186
4.2.1.	kapitālās iegādes	546 688	484 057	306 936
4.2.2.	intelektuālie īpašumi	12 032	0	0
4.2.3.	kapitālais remonts, rekonstrukcija	21 963	3 570 896	2 876 250
4.2.4.	ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	1 574	0	0

Centra darbības nodrošināšanai piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un iekasētie pašu ieņēmumi izlietoti saskaņā ar Veselības ministrijas apstiprinātajiem finansēšanas plāniem un tāmēm.

4. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UN IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAI

Sabiedrības informēšana par Centra sniegtajiem pakalpojumiem: aktualizēta un papildināta informācija Centra tīmekļa vietnē, t.sk. sadaļa “Profesionāļiem”.

Veikta ekspertīžu kvalitātes kontrole: atbilstoši Centra eksperta atzinumu un izpētes aktu kvalitātes kontroles 2024. gada plānam un iekšējās kvalitātes kontroles procedūrai veikta TMED un TMLD struktūrvienību eksperta atzinumu un izpētes aktu kvalitātes kontrole.

Veiktas klientu apmierinātības aptaujas: Valsts policijas un tiesu aptauja. Sagatavots rezultātu izvērtējums “2024.gada klientu aptaujas (tiesas) rezultātu izvērtējums” un “2024.gada klientu aptaujas (Valsts policijā) rezultātu izvērtējums”, analizēti rezultāti un noteiktas pilnveides darbības. Apmierinātības pētījumu rezultāti īsa kopsavilkuma veidā publicēti Centra tīmekļvietnē.

Veikti iekšējie kvalitātes auditi: pamatojoties uz Centra 03.04.2024. apstiprināto “Iekšējo kvalitātes auditu programma 2024. gadam”, Centrā tika plānoti un veikti 11 horizontālie iekšējie kvalitātes auditi. Auditos kopumā ir iegūta pārlicība par darbinieku izpratni par prasībām, kas jāievēro savā darbā, kā arī Centra nozīmīgāko procesu un ar tiem saistīto prasību izpildē, par kvalitātes rokasgrāmatu, normatīvajiem aktiem un procedūrām.

Veiktas korektīvās un risku vadības darbības: konstatētajām neatbilstībām tika veiktas korektīvās un/vai korekcijas darbības, veikts efektivitātes izvērtējums. Veikta Centra akreditēto metožu ietekmējošo faktoru (risku) cēloņu analīze (mērījumu nenoteiktības izvērtējums) – pārskatīti identificētie riski, to vērtība un risku mazināšanas pasākumi.

Veikta laboratoriju iekārtu kalibrēšana un verificēšana, apkope un pārbaude.

Centra pielietojamo metožu un metodisko norādījumu pilnveide: apstiprinātas un ieviestas praksē:

- Tiesu ekspertu padomē reģistrētas metodes 2-20/VTMEC-I/671IP 22.02.2024 “Veselības stāvokļa noteikšanas metode” ceturtā versija;
- aktualizēta kvalitātes rokasgrāmatas nodaļa, 6 procedūras un viena jauna izstrādāta, viena laboratorijas iekārtas lietošanas instrukcija.

Sadarbība ar klientiem: Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (VIRIS) aktualizēti Centra publiskie pakalpojumi, kuru apraksti klientiem pieejami Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://latvija.gov.lv>) un Centra tīmekļvietnes sadaļā “Pakalpojumi”.

Ārējo institūciju vērtējumi:

2024. gadā veiksmīgi noritēja Latvijas Nacionālais akreditācijas biroja (LATAK) uzraudzības audits atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2017 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības (ISO/IEC 17025:2017)”, kurā netika konstatētas neatbilstības un saglabāta Institūcijas akreditācija atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 prasībām nereglamentētajā akreditācijas sfērā:

1. DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā;
2. psihoaktīvo vielu identificēšana bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos;
3. ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajos objektos un šķidrumos;
4. autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas noteikšana.

Akreditācijas darbības laiks līdz 2027. gada 20. novembrim.

2024. gadā veiksmīgi noritēja VM audits Nr. 4/2023 “Vai grāmatvedības uzskaitē tiek nodrošināta atbilstoši ārējam normatīvajam regulējumam? Saimnieciskie darījumi un to norises izsekojums”. Saskaņā ar audita ziņojumu Centram sniegts viens vidējas prioritātes ieteikums, kas iekļauts Centra 2025. gada mērķos.

Pārskata periodā uzsākta Valsts kontroles revīzija “Par Veselības ministrijas 2024.gada pārskata sagatavošanas pareizību”.

5. PERSONĀLS

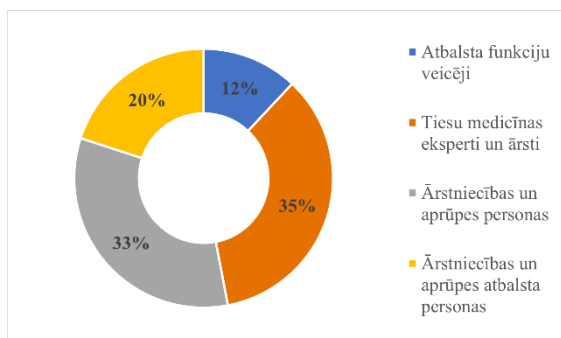
Centra funkciju sekmīgai nodrošināšanai Centrā strādā augsti kvalificēts personāls. Pamatdarbības funkcijas veic vecākie tiesu medicīnas eksperti, tiesu medicīnas eksperti, savukārt šo funkciju atbalstu nodrošina laboranti, ekspertu palīgi, māsu palīgi un sanitāri. No pamatdarbības funkciju veicējiem 14 ir valsts civildienesta ierēdņi – struktūrvienību vadītāji un Centra vadītāja vietnieks.

8. tabula

Centra personāls 2024. gadā

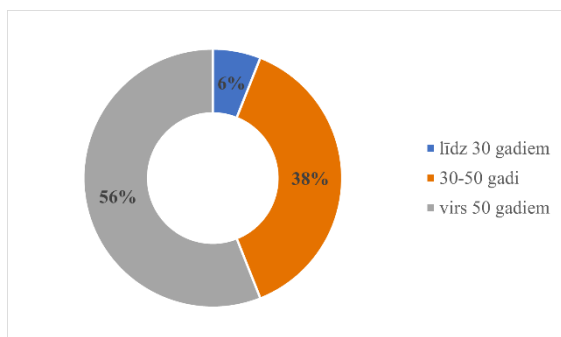
Nr.p.k.	Amata nosaukums	Amata vietu skaits
Kopā, no tiem:		164
Administratīvā vadība		1
Atbalsta funkciju veicēji		20
Pamatdarbības funkciju veicēji, no tiem:		143
Tiesu medicīnas eksperti un ārsti		57
1.	Direktora vietnieks - vecākais tiesu medicīnas eksperts	1
2.	Tiesu medicīnas ekspertīžu departamenta direktors – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1
3.	Tiesu medicīnas laboratoriju departamenta direktors – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1
4.	Nodaļas vadītājs – vecākais tiesu medicīnas eksperts	9
5.	Laboratorijas vadītājs, vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	1
6.	Laboratorijas vadītājs – vecākais tiesu medicīnas eksperts	3
7.	Nodaļas vadītāja vietnieks – vecākais tiesu medicīnas eksperts	1
8.	Vecākais tiesu medicīnas eksperts	23
9.	Vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	2
10.	Tiesu medicīnas eksperts	9
11.	Speciālists – tiesu medicīnas eksperts	3
12.	Ārsts patologs	1
13.	Ārsts stažieris	2
Ārstniecības un aprūpes personas		53
14.	Galvenā māsa	1
15.	Sertificēts biomedicīnas laborants	18
16.	Eksperta palīgs	34
Ārstniecības un aprūpes atbalsta personas		33

17.	Māsas palīgs	5
18.	Sanitārs	23
19.	Reģistrators	4
20.	Fotogrāfs	1

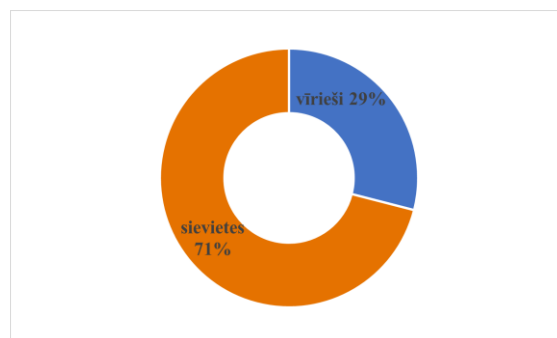
18. attēls. Amata vietu % sadalījums pa amatu grupām 2024. gada 31. decembrī.

Nodarbināto sadalījums pēc izglītības ir šāds: augstākā izglītība ir 59 %, profesionālā vidējā (tajā skaitā profesionālā) izglītība ir 39%, cita veida izglītība ir 2 %.

19. attēls. Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām.

Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām: 56 % Centra darbinieku ir vecumā virs 50 gadiem, 38 % – vecumā no 30 līdz 50 gadiem, un tikai 6 % – jaunāki par 30 gadiem.

20. attēls. Nodarbināto sadalījums pēc dzimuma.

Nodarbināto sadalījums pēc dzimuma: 71 % Centra darbinieku ir sievietes, bet 29 % – vīrieši.

Personāla rotācija un mainība: Nodarbināto skaits 2024. gadā bija vidēji 156,92 darbinieki, vispārējais darbinieku maiņas koeficients 7,01% (pēc atbrīvoto darbinieku skaita).

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

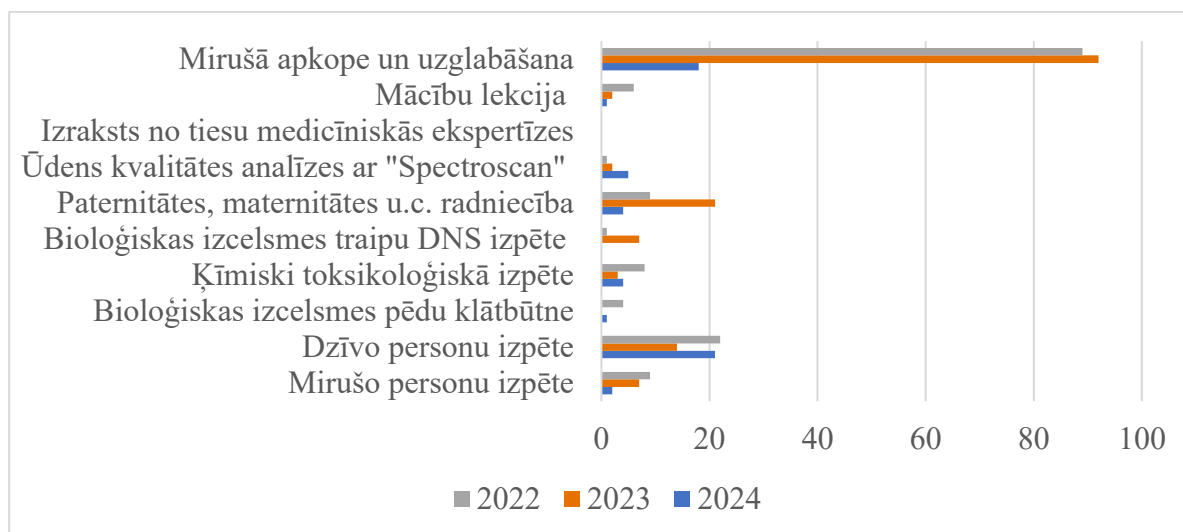
Klientiem – tiesībsargājošo iestāžu pārstāvjiem – sniegtas konsultācijas dažādos jautājumos, tostarp par jautājumu formulēšanu lēmumos, ekspertīžu metožu izvēli, rezultātu interpretāciju, lietisko pierādījumu apskati u.c. ar ekspertīzēm saistītos aspektos. Tāpat Centra darbinieki (eksperti) veica konsultatīvo darbu pārrunu veidā ar medicīnas un tiesībsargājošo iestāžu pārstāvjiem dažādos līmeņos – gan iestādes un nodaļas līmenī, gan individuāli ar ārstiem vai tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem. Šo pārrunu mērķis bija veicināt dokumentācijas kvalitāti un novērst nepilnības Centram iesniedzamajos materiālos.

Fiziskām personām sniegtas konsultācijas par Centrā pieejamajiem maksas pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Tika uzturēta un regulāri aktualizēta Centra tīmekļvietnē pieejamā informācija par sniegtajiem pakalpojumiem, normatīvajiem aktiem, izmantotajām metodēm un kvalitātes vadības sistēmu.

Tāpat Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (VIRŠIS) aktualizēti Centra publiskie pakalpojumi, kuru apraksti klientiem pieejami Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://latvija.gov.lv>) un Centra tīmekļvietnes sadaļā “Pakalpojumi”.

**Centra sniegtie valsts pārvaldes* pakalpojumi un to izpildes rādītāji
2022.-2024. gadā**

*saskaņā ar MK 2017. gada 4. jūlija noteikumiem Nr. 399 "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība".

21. attēls. Centra sniegtie pakalpojumi un to izpildes rādītāji 2022.-2024. gadā

2024. gadā Centrs īstenojis sadarbību ar vairākām izglītības u.c. institūcijām, tostarp organizējot mācību lekcijas un iesaistoties studiju procesā.

Centra eksperti veikuši pedagoģisko darbu kā pasniedzēji RSU un LU, mācot tiesu medicīnu, anatomiju, histoloģiju u.c. studiju kursus. Tāpat eksperti aktīvi piedalījušies RSU studentu tiesu medicīnas zinātniskajā pulciņa darbā kā mentori un viesmentori.

Centrs turpināja īstenot sadarbības līgumu ar RSU par klīnisko prakšu nodrošināšanu, savukārt Centra struktūrvienību tiesu medicīnas eksperti vadījuši mācību lekcijas LU Juridiskās fakultātes un Valsts policijas koledžas studentiem.

Papildus tam Centra speciālisti snieguši informāciju pēc pieprasījuma par izmeklēto nāves gadījumu statistiku. Īpaši izceļams darbs ar SPKC, kam sniegta precizējoša informācija par narkotisko un citu psihoaktīvo vielu klātbūtni mirušo bioloģiskajā materiālā.

7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Viena no Centra starptautiskās sadarbības formām ir dalība starptautiskajās prasmes pārbaudēs un profesionālās kompetences stiprināšanā. 2024. gadā šajās aktivitātēs iesaistījās TMĢSL un TTL eksperti:

TMĢSL personāls, kas veic DNS izmeklējumus, piedalījās GEDNAP (German Society of Legal Medicine DNA Profiling Group – Vācijas Tiesu medicīnas biedrības DNS profila noteikšanas grupa) organizētajos starptautiskajos pārbaudes darbos, lai iegūtu atbilstības apliecinājuma sertifikātu. Šie testi kalpo kā ārējās kvalitātes kontroles mehānisms DNS izmeklējumiem. Pārskata gadā TMĢSL saņēmts sertifikāts par veiksmīgu dalību 2023. gada pārbaudes darbā.

TTL eksperti piedalījās Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības biroja (UNODC) organizētajā starptautiskās kvalitātes nodrošināšanas programmā – ICE (International Collaborative Exercise). Pārskata gadā TTL saņēma starptautisku sertifikātu par veiksmīgu dalību, veicot divus kontroldarbus psihoaktīvo vielu identifikācijā ar labiem rezultātiem.

TTL iestājās jaunizveidotajā Eiropas Savienības Narkotiku aģentūras (EUDA) laboratoriju tīklā, kļūstot par dalībnieku tiesu toksikoloģijas laboratoriju nodaļā.

TTL turpināja darbību agrīnās brīdināšanas sistēmā par jaunām psihoaktīvām vielām, uzturot informācijas apriti ar Latvijas nacionālo fokālo punktu (Latvijas NFP) Reitox Eiropas Informācijas tīklā par narkotikām un narkomāniju.

2024. gadā Centrs īstenoja starptautisku sadarbību EEZ finanšu instrumenta 2014.-2021. gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projekta “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana” aktivitātes “Apmācības, prasmju pilnveidošana un pieredzes apmaiņa tiesu medicīnas kandidātiem, tiesu ekspertiem, notikumu vietas ekspertiem un jomas vadītājiem” ietvaros:

- pieredzes apmaiņas vizīte Lietuvā, Lietuvas valsts tiesu medicīnas dienestā. Centra darbinieki iepazinās ar iestādes struktūru, apmeklēja autopsiju bloku un laboratorijas, piedalījās autopsijas veikšanā, kā arī diskutēja par mirušo ekspertīzēm, pārrunāja ar komisijas ekspertīžu veikšanu saistītos jautājumus. Ar kolēģiem apspriesti jautājumi, kas saistīti ar kvalitātes vadības sistēmu, LVS EN ISO/IEC 17025:2017 standartu, tā piemērošanu, veicot dzīvo personu un mirušo tiesu medicīniskās izpēti;

- pieredzes apmaiņas vizīte Igaunijā, Igaunijas Tiesu ekspertīžu institūtā. Centra darbinieki iepazinās ar iestādes struktūru, dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās izpēti organizēšanas un veikšanas kārtību Igaunijā, komisijas ekspertīžu veikšanu, veicot ekspertīzes veselības stāvokļa noteikšanai un gadījumos, kas saistīti ar ārstu profesionālās darbības

veikšanu, kvalitātes vadības sistēmas, ISO 17025 standarta piemērošanu, veicot dzīvo personu un mirušo tiesu medicīniskās izpēti, kā arī apmeklēja laboratorijas.

8. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2025. GADĀ

1. Nodrošināt efektīvu iestādes funkciju veikšanu, attīstot pamatprocesu veikspēju un kvalitāti Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam ietvarā:

1.1. izstrādāt Centra darbības stratēģiju 2026.-2030. gadam;

1.2. izvērtēt un pilnveidot Centra pakalpojumus;

1.3. nodrošināt TMEIS ilgtspēju un attīstības plānošanu;

1.4. turpināt ERAF projekta “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra infrastruktūras attīstība” īstenošanu;

1.5. paaugstināt tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes procesa pārvaldības efektivitāti, t.sk. nodrošinot normatīvajos aktos un Centra pārvaldības sistēmā noteiktās prasības EA, IA un TMEIS datu kvalitātei digitalizācijas ietvarā, ar mērķi nodrošināt integrāciju e-veselības un e-lietas risinājumos.

2. Nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, un attīstīt zinātnisko potenciālu, t.sk. īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību, un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus:

2.1. īstenot kvalitatīvu rezidentu apmācības programmu, t.sk. attīstīt zinātnisko pētniecību sadarbībā ar RSU un LU;

2.2. īstenot 2025. gadā plānotos tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk. starpresoru un starptautiskā līmenī pēc iespējas piesaistot fondu un projektu finansējumu;

3. Uzturēt un pilnveidot Centra iekšējās kontroles sistēmu:

3.1. uzraudzīt Pretkorupcijas pasākumu plānā 2024.-2026. gadam noteikto pasākumu izpildi;

3.2. turpināt veikt iekšējos kvalitātes auditus par kritēriju izvirzot gan ISO/IEC 17025 standarta prasības, gan ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

4. Pilnveidot Centra pārvaldību un normatīvo regulējumu:

4.1. uzturēt LATAK akreditāciju Centra laboratorijās atbilstoši standarta LVS ISO/IEC 17025:2017 prasībām un piedalīties laboratoriju starptautiskajās prasmes pārbaudēs;

4.2. pilnveidot iekšējo normatīvo regulējumu efektīva tiesu medicīniskā procesa nodrošināšanai, veikt tiesu medicīniskās izpētes metožu aktualizācijas izvērtēšanu un jaunu metožu izstrādi (plānots aktualizēt tiesu toksikoloģisko izpēšu un RFSA metodes).

5. Uzlabot Centra infrastruktūru: realizēt Centra ēkas Hipokrāta 2 k-17, k-6, Rīgā būvniecību, materiālu, aprīkojuma un iekārtu iegādi, piegādi un uzstādīšanu.

Plānotie sadarbības projekti un pētījumi

2025. gadā turpināsies sadarbība ar:

1. Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Oftalmoloģijas klīniku sadarbības līguma ietvaros audu iegūšanas un izmantošanas jomā.

2. RAKUS Patoloģijas centru tiesu histoloģisko izmeklējumu starplaboratoriju testēšanā un TSK tiesu toksikoloģisko ekspresanalīžu veikšanā dzīvām personām pie aizdomām uz saindēšanos ar nezināmām toksiskām vielām.

3. RSU Rezidentūras fakultāti rezidentu apmācību nodrošināšanā.

4. Baltijas valstu tiesu medicīnas ekspertīžu iestādēm BMLA (*Baltic Medico-Legal Association*) ietvaros.

5. Klīniskās prakses tiesu medicīnā realizācija līguma ietvaros RSU Medicīnas fakultātes studentiem.

Direktors

Egils Harasimjuks

Inga Martinova 67547025
inga.martinova@vtmec.gov.lv

Evija Jēkabsone 67539038
evija.jekabsone@vtmec.gov.lv